

Pest 1859, vasárnap decemb. 11-kén.
Megjelenik minden vasárnap másfél nagy iven.

1. köt. 21. sz.

Előfizetési díj fél évre 5 ft. 25 kr., egész évre 10 ft. 50 kr.
Előfizethetni: Werfer Károly kiadónál feldunator 10. szám alatt, és minden cs. kir. postahivatalnál.

Miskolcz.

Legderebb mezővárosaink egyike, mely, valamint Debreczen a Hortobágy szélén közép-pontja volt az alsó vidék, különösen az Erdély felé terjedő kereskedelemnek, úgy volt Miskolcz is gyűlhelye a felső vidék iparának. Népe tős-gyökeres magyar, értelmes böcsületes, ipar és földmíveléssel vegyesen foglalkozott, mint általában a magyar ember, ki ez áldott földet birni is óhajta, mintha erekleje volna, midőn e földnek bár mily csekély részét mivelheti.

Miskolcz a magyarságnak erős támasza

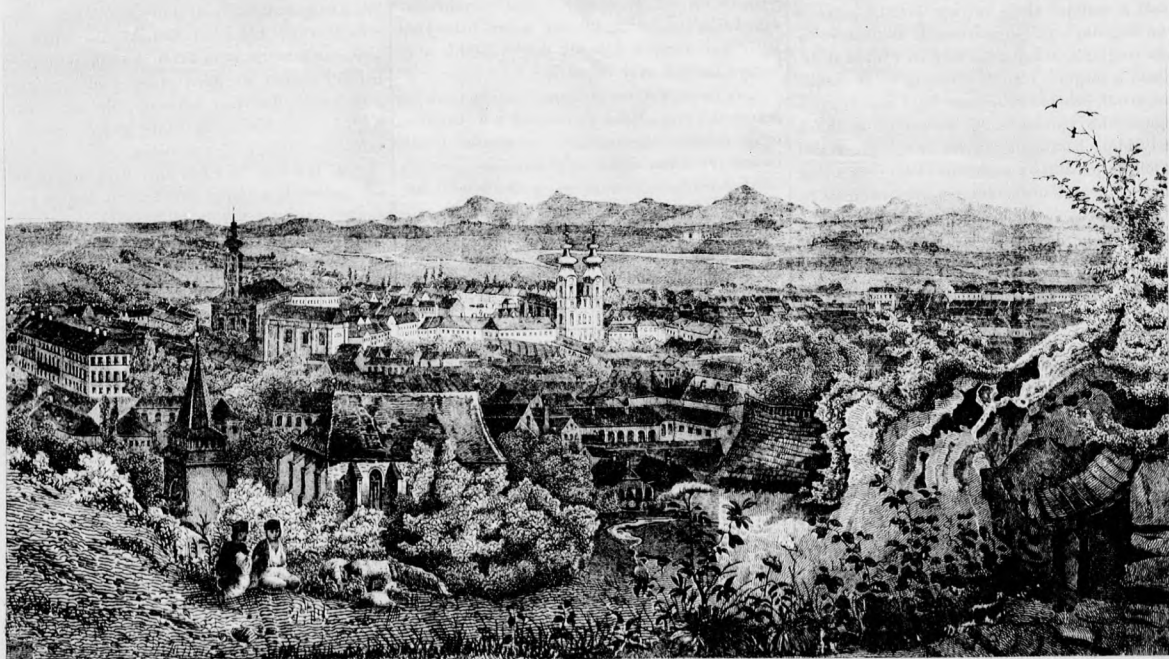
volt, nem csak lakosainak magyar voltánál, hanem annál fogva is, hogy mint megyei székhely a borsodi nagy értelmességet gyakran összegyűjté, ekkép irodalom és színészetnek szívesen és gyakran áldozott.

A miskolczi központosságunk köszönetét, hogy irodalmunk munkás tagjai között jeles bajnokokat találunk, mint Lévay, Pompéry, Száva, Vadnay, Tóth Endre.

Miskolcz az egész környéknek szellemi és anyagi raktára volt a multban, s nem kételkedhetünk, hogy a jövőben, mint olyan város,

mely a vasutvonal mellett fekszik, eddigi jelentőségét nem hogy el nem veszti, sőt a közlekedési eszközök gyorsaságánál még fokozni is fogja.

Színháza már eddig is Mekkája volt a magyar színészetnek, mely ott biztos megállapodást talált, és pesti jeleseink hosszu sorát mondhatnák el a kiténtéseknek, melyekben részesíté a miskolczi közönség, melyben az iparos világ buzgalma mindig erősen volt képviselve.

Miskolcz.

Egy rozsdacette nóta.
Patikáros Perkó hegedűje után
 írta: Vas Gereben.

Száz esztendősn vén hegedűt látok a kezében, s a mely fából kifaragták, még az is élt a multban másik száz esztendőst, s ha talán hajlékony ágakorában valamely vén cserfának árnyékából nőtt ki, még annak idejéből is melléje tehetünk legalább is száz esztendőt, s ekkor, midőn kezében megszólalnak a hegedű, édes Ferkóm, leveszem a kalapomat, mint ha a legutolsó hurnak hangjában valamelyik ősapámnak hangja szólamlanék meg, s elmondanám a multból azt is, mi oly régtörtént, hogy a történetírónak bűtjeje is megfehéredett bele, s elolvadni senki sem tudja már.

Hegedűdön minden hur egyegy száza, s a negyedik hur, melyiken azt a „Rozsdacette nótát“ kezdéd, ércsodronnyal van behuzva, s nem hiában, hogy legvastagabb hangot is ad, tán valami pánczélós öreg magyarnak bujdosó lelke helyett beszél, hisz a legelső hangnál valami a szivemet is úgy megmarkolja, hogy ilyen erővel még a határközből is ki lehetne csavarni a levét.

Mint a későn járó vendég, lassan lépve indult meg a negyedik huron a nóta, hogy meg ne ijesszen, mint a hazajáró lélek; hanem ha a mostani magyar ember szive is olyan, mint a hajdani magyarnak nyitott kapuja, melyen későnkorán bejuthatott az utas ember; egy pár pillanatra benyitna szivünkbe, s körültekintene, ha tán még ott megismernék ezt a régi hangot.

Szava nincsen a nótának, mégis azt liszszem, hogy beszél, mert a bánatomnak azt mondja: ne busulj! s megoszlik a vígasztaló szóra, — lankadó erőmet újra fölbiztatja, s midőn újra lelkessülök, akkor tudom csak, mit mondott: fél uton meg ne állj! reményemet úgy illet meg, mint a virágot a harmat, fölhöz nélkül, — melynek dörgését nem hallja, villámát nem látja, s mégis, mint az örömkönyű, a jó Isten tudja, honnét, megmedvesül a szomjas virág kelyhe. Tovább beszél a vén hegedű, s midőn szivemnek minden rejtékét megjárta, seibeimet is megleli, s mint az üdvözítő a megholt leányt, orvosság és ír nélkül megérinti, sebem többé nem fáj, s minthogy a legmélyebb fenéken egy imádságot is talált, mely idáig hasztalan vágyott az égbe, mert köd és fölhöz utját állták; most újad végig szaladván mind a négy huron, érzem, velem ment az én imádságom is, és midőn a legmagasabb hangig értél, tudom, ott várták azt a mennyi karok, hogy elvigyék a magas mennyországig.

Mint az igazságot, el nem lehet tagadni ezt a szép beszédet; — ha a magyar embert ezer idegen közé elkevernék, mint a csalómadár a párját, ezer között is meglelné, s megindítaná, hogy a világ végeig is utána balagana.

Hát mikor a pacsirtánál is szebben csi-csereget a vékony hegedűhur, — s hirtelen föltekint az ember a végtelen magasra, hogy megkeresse azt a kis madarat, mely a tavasz elejét szokta bemondani.

Örömmöm a bánatommal összekapaszkodik, mintha együtt kellene járniok; csakhogy egyik, mint a fa gyökere, le a földre, a másik pedig, mint a fa sudara, az égnek kapaszkodik.

Összehirangozod a sokféle hangot, de a

legtőlján csak a legvékonyabbik szól, mint a falu tornyában a legkisebbik harang, mely megvárván, míg a legöregebb minden embert az a urimádságra szólít, — utóljára a fáradt munkásnépet nyugalomra inti.

Áldjon meg Isten, édes Ferkóm, — hogy nekem elluzdta a „Rozsdacette nótát!“! Lelken utraválóképen táplálkozott velem, s példának azon ösöket vette, kik e száraz fának egykori lombos árnyékában megpihentek, — s a vonónak fehér szála valami jó huszárlónak maradéka, még azt is beszél, hogy a délezzeg paripa is ott volt.

Huzd el gyakran ezt az áldó nótát, s ha valaki szintúgy megindul majd rajta, mint én, ne mondj neki más nevet, — csak azt mondd: ez a rozsdacette nóta.

Vas Gereben.

Gyümölcsök Kalifornia déli részeiben.

Xantusol.

Bármerre fordítottam szememet, az egész völgy hosszán és szélén, mindenütt a banána és paradicsom-pizangfák aranyfejeivel találkozok, melyek még voltak rakva a föld legtaplálódabb gyümölcsével, mely koldus és király, művelt vagy neveletlen nép asztalán különbség nélkül helyet foglalhat. Ezen fák szaporítása nagyon egyszerű, s épen úgy történik, mint a győr- vagy poszomgyei füzesek terjesztése; mert nem kívántatik hozzá egyéb, mint az anyafáról letördelt ágakat a földre szúrni. Nyolcz hónap múlva az ágak már terbélyesedni kezdenek, s kevesebb mint egy év múlva — ültetésök után — terhelve vannak gyümölcseivel, s azután folytonosan virágoznak s hordják gyümölcseiket évről évre s egész éven át. Mert a mint az érett gyümölcseivel terhelt törzs levágatik, körülte már számos más sarj áll, a gyümölcsözés különféle szakában. Minden ily fa körülbelül 40 font gyümölcsöt ad éventekint, s a fák művelése semmiféle gondot se kíván, azért bizonyára ezen fa a természet egyik legértékesebb adománya az emberfaj számára.

A banána a muzsa-csoporthoz tartozik, s füvészetű neve „Musa sapientium“, a tropikus égalj minden zövegében tenyészik, 8 láb hosszú és 2 láb széles levelekkel bír, s sárga — buborkához hasonló — gyümölcse 6 hüvelyknyi hosszúságú. Érett korában a gyümölcs igen kellemes ízű, s minden asztalon jelentékeny helyet foglal el.

A paradicsom-pizang (angolul: plantain) a gondviselésnek egy más becses adománya, hogy táplálja és fentartsa az emberfajt a tropikus ég alatt. Ezen faj szintén a muzsacékhöz tartozik, s füvészetű neve: „Musa Paradisica.“ Törzse mintegy 25 láb magas, fűlalkatu s nem kemény. Levelei 6 láb hosszúságúak s közel 3 láb szélesek. A fa tetején felnyúló fűrtök néha 6 láb hosszú águak; s a gyümölcs, mely az egész fűrt hosszán csakhamar követi a gyönyörű virágocskokat, 8—16 hüvelyk hosszú s két hüvelyknyi átmérőjű; eleinte zöld, de érett korában sárga, s kiválólag kellemes zamatu béle van. A paradicsom-pizang a teremtés egyik leghasznosb gyümölcse, ha tekintetbe vesszük, hogy számtalan tropikus égalj alatti népek kizárólagos és egyedüli

élelme, s bő természet semmi gyümölcsfa se mulja fel a világon; egy fűrt ugyanis 60, sőt néha 80 font gyümölcsöt hoz, s egy egész fa legalább 2000 fontot ad éventekint. A paradicsom-pizang gyümölcse már félférett korában is ehető, de általában túlérett korában használatik. Néha kenyér is készítettik belőle, s ilyenkor előbb megfőzetik, aztán napon megszáraztatik; míg gazdagabb ültetvényesek vékony szeletekre hasogatják, irósvajban megsütik, s ezukorba burkolva aztán édes csemege gyanánt használják. Ötven gyümölcs-hüvelyke a paradicsom-pizangnak bőségesen elegendő egy ember élélmére egy hétre, akár szárazon, akár nyersen es i, és sokkal táplálóbb, mint például a búza-kenyér. S ha tekintetbe vesszük, hogy e y fűrt 120—160 gyümölcs-hüvelyket hoz, s egy egész fa több mint három ezeret: át fogjuk látni, hogy egyetlenegy ily fa képes egy embert egész éven át eltáplálni, minden más eledel hozzájárulata nélkül.

Az ananász egy más becses termény ezen völgyben, s különösen feltűnő nagysága és szédítőn édes zamata miatt. Nagy mennyiségben termesztezik, mert természetse nem kíván több gondot, mint a tök vagy bab. A levelek vége, vagyis a levelek tövises hegyén lévő csomag leszedetik, földre dugatik, ebből áll az egész szaporítási működés; s ily módon több mint 10 bokrot tenyészethetni holdonkint. Az ananász felfedeztetése óta a világ egyik első rendű gyümölcseinek tekintetű s tekintetik ma is; s általán sokkal ismeretesb, semhogy részletesen leírom kellene, melyek házakban elég helyen tenyészetik Magyarországon is. Azonban Todos Santos völgyben számos különfajú ananász létezik, melyek egyike B.) pingvin) nagy kiterjedésben természetik, s tökéletesen különböző a közönségesen ismert fajtól; mert a bogókgyi nincsenek egyesülve tetején a fenyű-tobozhoz hasonló csomóagba, de egyenkint és szanaszét érnek a tövises levelek tetején. Ugyanezen ananászfaj leveleiből szárlak husogattatnak, melyekből tartós öltényeket szőnek vagy köteleket fonnak. Az ananász-termesztés ezélya itten főképp a borkészítés, s a belőle készített bor azon sajátossággal bír, hogy 3 holdnapig ihatatlan savanyú, de aztán édesebb és édesebbé válik, míg pár év múlva a valóságos malagával versenyez.

A mama és chirimoya, vagyis kétféle granátalma szinte tökéletesen liszlik mindenütt. Az első körülbelül akkora, mint egy 10 éves magyarországi diófa, gyümölcse ludtojásalakú s nagysága, érett korában veres sárga, s egy barna színű, szőrös mondolához hasonló magva van a közepén. Ize azonban fanyar, csaknem mint a birsalma. S hosszas izelés és szoktatás után lehet csak megkedvelni. A chirimoya azonban, mely sokkal kisebb fa, nagyobb s a görögdivényhez hasonló magvakkal tömött gyümölcsöt terem, mely felette kedves zamatu, s minden tekintetben a narancs felett áll. Mindkét fajnak fája sima és ezüstszín haju, h lvyán zöld, hegyes és keskeny levelekkel. Száz ily fa ültethető egy holdra, s mindegyik legalább három dollárt jövedelmez éventekint.

Mindenek felett csalálkozásra gerjesztik azonban az utazót a pálmák, a tropikus égalj azon méltó büszkesége, mely neki oly kedves és méltóságos tekintet ad, s melynek

látára fyonlon dagadoz a szemlélő bálmutatólt keble. Az égbe nyúló, egyenes s minden ágat nélkülöző törzsek, kisugárzó óriási levélkoronával hegyetők, oly valami egyetlen, sajátágos látványt nyújtanak, hogy nincs a világban semmi, mit hozzá lehetne hasonlítani. Nagyszerűségök mellett azonban a pálmák hasznosak is, meri számtalan faj tökéletesen felér — gyümölcse haszonvetőségét illetőleg — bármely más növényenél. A pálmák, mint az olvasók negy része tudni fogja, az egyziku növényekhez tartoznak, hat osztályu helylyel. Gyümölcsük bogyo, dió vagy alma alakú, követezkéskép kemény, rugonyos vagy puha, 1—3 magvat zárva kebelébe. A pálmák sokfélék, de az egész családban legfontosabb a a kókusz, datolya- és szago-pálma; s noha a család nagy része magas törzű fákból áll, néhány tagja mindamellett alig emelkedik pár hüvelyke ki a földből.

A Todos Santos völgyben különösen figyelmembe tűnt a természet okszerű gazdálkodása; tekintettel a mennyiségre, a mit p. o. egy hold földön természetén képes, a nélkül, hogy össznütközzék egyéb növények fentartásával. A kókuszpálmát például különbség nélkül látta a kávé, kakao, pizáng és banána, s a cukornád- és más ültetvényeken magasra emelkedve, el nem fojtva, de inkább védelmül szolgálva napernyőforma koronájával az alatta tenyésző növényeknek az égétől nap heve ellen. Ily módon ültetett pálmák semmi különös művelést se kívánnak, s hutz lábnyi kövöket hagyva, minden ültetvénybe helyezhetni őket a nélkül, hogy a gyöngébb növények kifejlése ez által gátoltatnék.

A kókusz-pálma, vagyis tudományos nyelven szólva, „Cocos nucifera“ hét éves korában terem először, s azután évenként rendszeren minden fa 80—100 diót hoz, melyek darabja La-Paz-ban $\frac{1}{3}$ realon kél, s e szerint minden fa közel három dollárt jövedelmez évenként. A kókuszpálma természetése következőkép történik iten: egy lapályos egyenes tér készítették el, melyet a száraz időszak alatt könnyen öntözni lehet, s azután a diók 2 lábnyi távolságra egymástól (minden irányban) elültetettek. Két egész évig folytonosan öntözni kell őket és kapálni, mikor aztán nagy gondal áttültetnek állandó helyeikre. A kókuszpálma 4—6 hüvelyk hosszú, tojásdad alakú erdei gyümölcsöt terem, porhanyó szövetű tokban; ez belől fehér színű, erős, husos anyaggal van kitöltve. A fa néha 90 lábnyi magasságra emelkedik minden ág nélkül, s egyedül tetején van elátva levelekkel, melyek óriási zöld tollakhoz hasonlítanak, mindegyikük legalább 14 láb hosszú és 3 láb széles levén. A levelek legmagasabbjai egyenesen felfelé meredeznek, a kö épsők vízirányban kifelé nyulnak, míg az alsók lefelé lógnak. A diók a fa tetején — a korona alatt — csüngnek, 10—12ből álló csoportokban. A dió hus-béleiben tetemes mennyiségű (mintegy félmészely) édes, vizenyős folyékonyaság van, mely közönségesen „kókusz-téj“ neve alatt ismeretes, s a forró égélj alatt kedves és nagyon hűsítő italul szolgál. A dió bele vagyis húsa nagyon hasonló a káposzta-torzshoz, csakhogy édesebb, s különféle alakban használtatik élelemre. Ha présben kisajtoltatik, olajt ad, mely sok helyütt az egyedül használatban levő asztali olaj, s

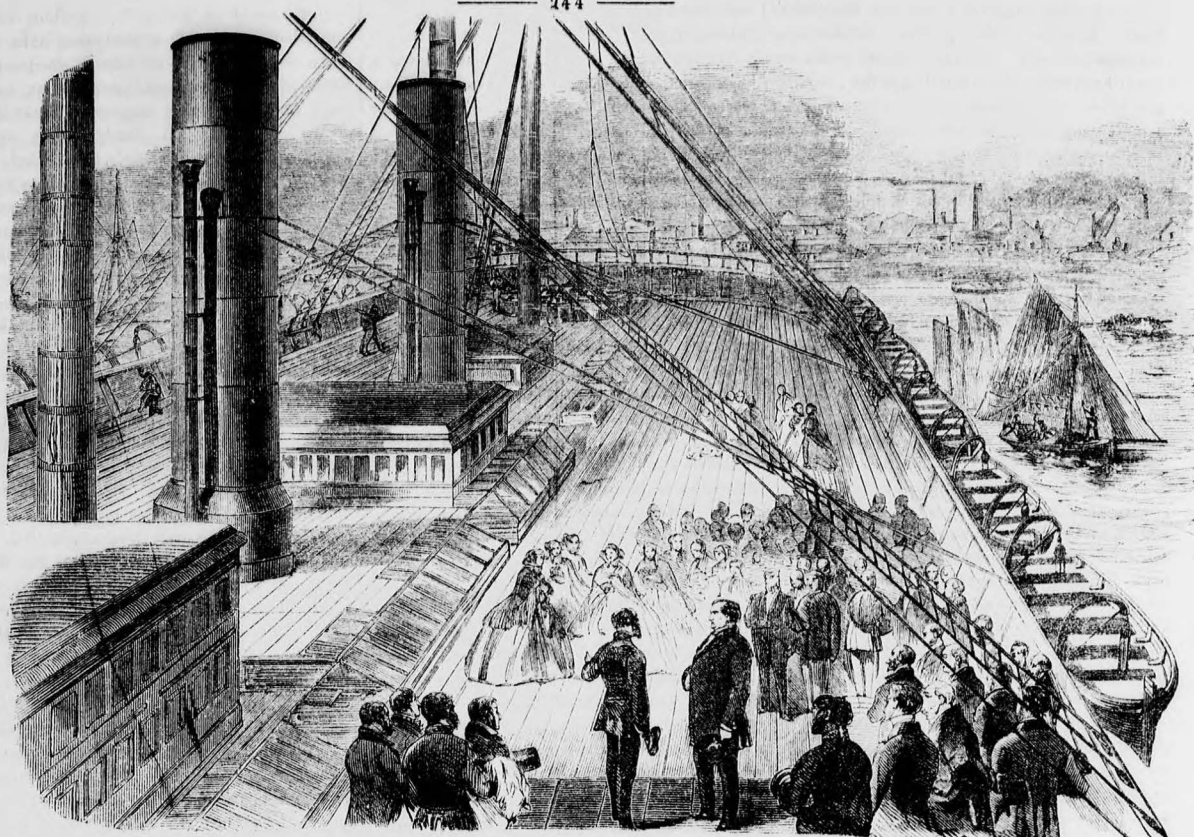
mely fris korában tökéletesen hasonló a mondolajhoz. A szövetes szerkezetű haj vagyis a dió hüvelyke ha egy ideig vízben áztatatik, különös hajlékonyságot nyer, s fonállá készítettven kalapácsolás segélyével, kötelek verésére használtatik, melyek legalább is oly tartósak, mint a kenderkötél, mert hadihajóknál általános használatban vannak. Tartósságuk mellett még más előnyük is van az ily köteleknek, hogy t. i. sohasem szállanak fenékre, hanem mindig víz színén usznak ruganyos könnyűségök miatt. A dió külseje oly kemény, miként síkárólni engedti magát, s ennél fogva számtalan házi eszközökre használtatik, különösen ivókupákra — néha arany és ezüst foglalásban is. A fa tetején levő gyenge apró levelek egymásra konyulnak s tökéletesen hasonlítanak egy káposzta-főhöz; s néha használatnak is konyhai cselokra, mert felette tápláló és igen jó eledelt nyújtanak. Ily eledel azonban igen drága, ha tekintetbe vesszük, hogy az egész pálma életébe kerül. A benszülöttek házaik befedésére egyedül ezen pálma nagy leveleit használják, azontúl kosarakat, szőnyegeket, függő ágyakat és seprüket fonnak belőlük, s különféle más hasznos házi eszközökre is használják. A törzsből ladikok s házak számára gerendák és oszlopok készítették. Ha az élő fa megfuratik, fehér és édes ízű folyékonyaságot izzad ki a seb, mely „toddy“ néven ismeretes. Több helyütt látam, a mint a lakosok nagy cserépkorsókban gyűjtötték a toddyt, mely különösen kedves ital az egész tropikus égélj alatt, míg friss; mihelyt azonban több óráig áll, megszavanyodik s többé nem oly kellemetes, s 24 óra mulva tökéletesen eczetté valik. Szívárogatás által ezen folyadék pálinkává készítettik, mely „rack“ néven ismertetik, s sokkal többre becsültetik, mint a rizs- vagy csukor-szesz. S ha mézszel keverve forraltatik, mézzé alakul, mely különösen kedveltetik a lakosok által.

Az egész völgy hosszán, de különösen La-Paz körül a tengerpart mentében, egy más pálma is föltöltött nekem; ez nagyon hasonlít a fűvészek előtt jól ismert *Sagus Rumphii*-hez, noha szerintem ettől egészen különbözik. Vadon tenyészik, erdőségekhez hasonló nagy térségeken, s felette kellemes ezen palmaerdő árnyában utazni. A fa törzse egyenes s tetején terebélyes, leelőg koronát hord, hosszú szálaból alkotott és csipkés levelekkel. Fénylő lemezekkel borított gyümölcse nem nagyobb egy jércetójásnál, s ehető. Sok helyütt a lakosok őszegyűjtögetik s őszalkatu malmaikban kisajtolják, s ezt nevezik aztán „pálmaolajgyártásnak.“ Ez olajt igen nagy becsben tartják, s bármily mennyiségben készpénzen jó áron el lehet adni a kikötőkben. — A törzs lisztalkatu anyagot tartalmaz, s ebből készítettik az ugynevezett „szago.“ E cselből a lisztes anyag őszegyűjtetik, mozsarakban megtöretik, aztán szűrőkre tétetik. A szűrő egy vályu fölé tartatik, s folyton víz öntetik hegyibe, míg végre minden idegen anyag kimosott, s a hófehér szago egyedül látható a szűrő fenékén. A szago ekkor kiterítették a napra, hol megszárrítatván, ismét egy dob-alaku rostába tétetik: szemcsélés végett; ezután nagyon hasonlít a gömbölyű rizshez, s így vitetik a vásárra.

A todos-santosi kertekben néhány datolya-pálmát is láttam, de egyebütt sehol sem találkoztam velők a felszigeten, noha nem látom át okát, miért ne lehetne elterjeszteni. Ezen pálma egyik legmértősségos az egész nagy családban, mert magassága a 60 lábat jóval felülhaladja. A datolya-pálma törzse szinte egyenes, de teledestele lemezekkel, melyek szabálytalan gyűrűköt képeznek az egész fa derekán. A korona 12 láb hosszú levelekből áll, melyek lefelé konyulnak s számtalan keskeny, egymás hegyé hajtogatott levélkéből alkotvák. A him- és nővirágok külön fákban teremnek e fajnál, s a gyümölcs 12—15 leelőg fűrtükben van egyesítve. A fa gyökere vagy sarja után szaporítottatik; de az utóbbi mód célirányosabb, mert nő-pálmák sarjai választhatók, míg egyará him-nőnövény egészes egész ültetvényre. Az apró ültetvények azonban nagy gondot kívánnak, mert szorgalmatosan öntözni kell őket folyvást, míg csak erős gyökereket nem vertek. Sőt ha nyílt tere ültetettek, a nap heve ellen is védelmezni kell őket — hegyibők épített leelőszéknél által. Ily ápolás mellett a sarjakkból növelt fák 6 év mulva már gyümölcsöznek, míg ellenkező esetben 15 sőt 20 év kívántatik hozzá, hogy ezen faj virágzása idejét elérje. Mikor a him-pálma virágzásba jött, himpora őszeszedetik, s nő-pálmákra szóratik. Megérvén a gyümölcs, a a fűrtök leelőteltetnek s valamely száraz helyre felagattatnak, hogy a nedv tökéletesen kiparalaghasson s pakolásra alkalmassá váljon a gyümölcs. A gyümölcsöt szükségtelen leinom, mert hisz olvasóm mindegyike jól ismeri; de szerkesnek tartom megjegyezni, miként helyben és fris korában a gyümölcs hasonló hatlanul jobb ízű s kellemes szagu, mint távol hazájától — a boltokban. A bolti datolya mindazáltal semmi készítésen sem megy keresztül, de természetes állapotjában van, épen mint mikor a fáról leszedetett. Egy fűrt datolya, mely közönségesen 20—25 fontot nyom, 5—6 realon kél La-Pazban, hol azonban mindig ritkaság.

A datolya-pálma azonban nemcsak kedves gyümölcsöt ad, hanem azon előnyvel is bír, hogy más hasznos cselokra is fordítottatik; mert gyökereitől kezdve legmagasabb leveléig minden része haszonvető. Maga a fa kemény, s kiválólag tartós épület-anyagot nyújt. A levelek áztatás után hajlékonyává válnak, s kalapok és kosarak fonatnak belőlük; a belső kéreg szálaiból pedig tartós és hatalmas kötelek veretnek. Ezentúl pálma-bor készítettik a törzsből következőleg: A levelek lenyiratván, a a törzs a korona alatt félkörben bemetszetik, ezon metszésből lefelé ismét egy függőleges vágást tesznek, mely alá egy edényt helyeznek a nedv befogadására, illetőleg gyűjtésére. Az így gyűjtött nedv aztán forrás után kellemes hűsítő italt ad, mely mindazáltal sokkal édesebb, hogyszem borknak lehetne nevezni. Néha pálinka is készítettik a gyümölcsből; s megtört magvaiból igen jó olajt lehet sajtolni.

Mindezen pálmákon s más hasznos növényeknek kívül: füge-, olaj-, narancs, citrom- és tamarind-fák is feteznek e völgyben.

A, Great Eastern "fedélzete.

Színeladás a „Nemesis” nevezetű francia hajón Cochinchinában.

A flották.

Legújabb jegyzékek szerint az angol tengeri haderő 751 hajóból áll, melyek közül 530 gőzörre van készítve. Az összes számból 43 vitorlás és 52 gőzsrhajó, 214 naszád és sajka, melyek közül 72 hetvenkettő vitorlák által kormányoztatik, s végre 63 csavar- és 79 kerékgőzös. A vitorlás sorhajóknak felénél több hadicizélra már alkalmatlan, s ugyanez áll a vitorlás fregátok nagy részéről, valamint a kerékgőzösről is, melyekből legfőkébb 20 szerepelhetne a harezban. A francia hajóhad a múlt aprílhóban 449 hajót számlált. Ezek között 14 vitorlás és 37 gőzsrhajó, 40 vitorlás és 57 gőzfregát, 38 naszád, köztük 18 vitorlás hajó s a többi gőzös volt.

Az orosz hajóhad, a Szebastopolnál csatázott hajóraj megsemmisítése után, 53 vitorlájából áll, melyekből 12 sorhajó, 7 fregát, 7 naszád, 7 kétárbozos hajó; a 73 gőzös között 7 csavarsorhajó, 11 csavarfregát és 12 csavarnaszád található. Az orosz tengeri haderő eddigelé csak Németország vagy más másod- és harmadrendű tengeri hatalmasság ellenében birt jelentőséggel. A hajók szerkezete, kevés kivétellel, mit sem ért; legtöbnyire fenyőfából készítették. Constantin nagyherceg most fárád a hajóhad emelésén, s az már is jobb lábón áll, mint a háború alatt.

Az orosz mellett legtöbb érdeklél bir a scandinávi államok tengeri hadereje. Svédhón e tekintetben — a szegény és népetlen ország daczára is — mind építészeti anyagra, mind pedig a személyzetre nézve, kedvező helyzetnek örvend. Van 2 csavar- és 6 vitorlás sorhajója, továbbá 1 csavar- és három vitorlás fregátja, 16 naszádjja s mintegy 280 ágyus sajká a. Norvégia bir 2 gőz- és 2 vitorlás fregáttal, 3 gőz- és 2 vitorlás naszáddal; van továbbá 123 ágyunaszádjja, melyek azonban kettő kivéve evezőkkel vannak ellátva. Dániának összes tengeri ereje 120 vízi járműből áll, 98 ágyuval. A dán tengerészek a világ legjobbjai közé számíthatók.

A porosz hajóhad összesen 55 hajóból áll 1309 matróz, 600 tengeri katoná és 265 ágyuval. Az osztrák tengeri haderő az ágyunaszádok beszámításával 135 vi járművet számlál; a katonaság száma mintegy 8700 ember, s a fegyverzet 852 ágyu. Kínón elsőséggel bírnak 1 csavarsorhajó s 3 gőzfregát; amaz, mely csak kevés hó előtt bocsájtatott vízre, 800 lóerőre; 91 ágyuval s 900 katonával van ellátva. A matrózok tulnyomólag isztriai, horvát és dalmaták.

Az ország nagyságához mérve, igen jelentékeny Hollandiának tengeri hadereje s Európában a legjobbak közé tartozik. Jelenleg van 2 vitorlás sorhajója, három kivéve, mely 74 ágyuval bir, a többi 84 ágyut hord magán; van továbbá 7 első rendű és 9 másodrendű fregátja, 6 vitorlás s 5 csavarnaszádja, s végre 7 kétárbozos hajója s több kisebb vízi járműve, s ezek között 55 ágyunaszádjja. A hollandi tengeri had legszebb hajója a jelen évi márcziushóban vízre bocsájtott „Vassenaer“ gőzfregát, 500 lóerőre, 44 ágyuval. Belgia, ugy láts ik, nem számít arra, hogy tengeri hatalmasságnak ismertessék el. Annál jelentékenyebb Spanyolhón tengeri hadereje, mely ez év elején 82 hajót birt, 1150 minden rangu

tisztel, 11,750 matrózzal, 4565 katonával s 887 ágyuval ellátva.

Jelentékeny tengeri haderővel bírnak még az olasz államok, s ezek között különösen Sicilia és Sardinia.

A külömbfíle államok hajóhadainak ezen átekintéséből láthatjuk, hogy még Austria nevezetes tengeri haderőt szervezett, s a porosz tengeri erő örvendetes lendületet vett, addig Németország alig bir néhány hadihajót, s így a tengeren majdnem egészen védtelenül áll.

A hazudságnak keserves következménye.

(Anyáknak okulás végett.)

„Szegény gyermek, — mondja a fiatal anya elkényeztetett gyermekének, — úgy is tudom: nem készakarva tetted; tehát szólok apádnak.“

A fizekő tudniillik, apjának ismételt tilalma ellen beosont arja szobájába, s ott addig dobálta labdáját ide is, oda is, hogy utóbb oda is esett, a hova nem akarta, s egy kisebb tükröt betört. A fiu megjédt, s az anya a főntebbi vigasztalással akarja megnyugtadni, s a házbelleiknek meghagyta: egy szót se szóljanak az urnak.

Fájdalom nem ez volt az első eset, hogy az ur előtt valamit eltűkoltak; külömben azzal kezdhettk volna az elbeszélést: szegény, szerencsétlen apa!

A férj nem volt gazdag, azonban kisedetőkét biztosan elhelyezve, szorgalma által mégis annyi kényelmet szerzett, hogy a közép osztálynak előnyét élvezheté, — és nem feltehető, hogy e tekintetben esorbát szenvedjen, ha csak véletlen csapások nem érik.

A nő, igen csinos, eleven, jó kedélyű hölgy volt, csak hogy némileg rendetlen, s nem egyszer monda maga is: van nekem mindenféle holmim, csak azt tudnám, hol van! Az ilyen asszonyokak pedig majdnem megjavíthatlanok; mert épen azért, mert nem tudják, miük van, kénytelenek egyetmást újra összevásárolni, ezt pedig a családi erszény előbb, utóbb megérzi.

A fiatal asszony még abban is hibás volt, hogy gyermekei irányában a meghatározatlanabb volt. Néha megbüntette őket olyanért, miért máskor összecsokolgatta őket; és saját tettei is oly gyermekesen meggondolatlanságok voltak, melyek a gyermekeket a legferdebb irányban vezették.

Ennek ellenében már aztán az is elég baj volt, hogy az apa, előrelátván az életveszélynek kéréhetlenségét, ne hogy gyermekei annak idejében fálnak menjenek, tulszigoru volt, s el nem engedett semmi hibát, hanem megmondván, az miért hiba; a büntetést is mindjárt melléje tette. Így a szülőknek különböző bánásmódjában a gyermekek az anyának tulengedékenységet kényelmesebbnek találván, inkább az anyához vonzódtak.

A tükrü nem maradt befolyás nélkül az elkényeztetett fiúnak életére, mint a következőből meglátandjuk.

Megjött a férj, s észrevénén a kárt, ekkép szólítja meg nejét:

„Feleségem! ki törte el a tükröt? te? vagy a gyermekek?“

A gyermekek rákvörösrre pirultan álltak az apa előtt, de az anyát is lesték, miként fogja elűnt a dolgot. Az anya szemmel intet: az

apának, s utóbb újját szájára tevén, inteni akará, hogy ne folytassa a kérdézkedést.

„Ti az én szobáimban labdázatok tilamam ellenére?“ Kérdézkedik az apa, föllízgatva a kár által mit most már pótolnia kell.

„Mi nem voltunk ott!“ Mondják a gyermekek meglepő őszinteséggel, mi az apát is megindítá, hirtelen hozzá gondolva, hogy a kárt más is teheté, hisz az asszony is közbeveti magát ekkép okoskodván:

„Kedves férjem; talán még sem gondolod, hogy a gyermekek törték volna össze a tükröt, s ha tették volna, azt most eltagadnák? Én senkit sem akarok gyanúsítani; de a kárt más is teheté, — hisz szobámban söpörnek, porolnak, s egyik esetben ugy eltörhetik, mint a másikkban.“

A gyermekek megérték a védelmet, de mint meggondolatlan gyermekek, megörülvén azon, hogy ingyen elvihetik a kárt, kiszaladtak a cselédszobába, s ott mindjárt el is csacsogták a szobaleánynak: miként védelmezte őket az anya; hanem azt is hozzátették: anyánk nem mondta ám bizonyosan, hogy te törted el!

A szobalány elvörösödött, szerencséjére azon lelkek közé tartozván, kiknél a böcsület az első kincs volt, — és így annál inkább bánta, hogy asszonya, ki vele idáig mindig jól bánt, soha igazatlan meg nem pírítá, most az ő hátán akarja kihuzni gyermekét a bajból. Sokáig tündödvén magában, végre azt határozta, hogy még az nap megmondja urnak az igazat, ne hogy ura hallgatag őt vádolja a kárral; hanem ő is azzal végzé a vallomást: kéri az urat, ne szóljon az asszonynak semmit.

A férj mélyen elkeseredett nejének két-szintiségén, valamint azon, hogy gyermekei már oly fölségesen tudnak hazudni; de még sem akart szólni a. asszonynak, nehogy a böcsületnek cselédet erellessen az asszony. Azonban azt gondolá: Akad alkalom, midőn mindezt okosan szóba hozhatja. Meg is történt; de mit használ; — mert épen ezen történet bizalmatlanságot hintet el közöttük, és a valódi böcsülésnek alapját nagyon megcorbitá.

Hét-nyolcz év múlva a fiu már szépen fölnőtt, a lányka hajadonna magasult. A fiu szépen irt, s egy nagy kereskedésben alkalmazást kapott. Fizetése meglehetősen kevés volt, de olyan fiatal embernek kit idáig a tulbőség el nem kényeztethetett, elegendő lett volna, minthogy szálláson és tartáson az apai háznál maradt.

A fiut azonban elkapta a külő világ, s az első hónapokban mindjárt aranyórát vett hitelre, — azonban következett az aranylánc és gyűrű. Végre a szabóműhely előtt sem ment el betekintés nélkül, s a fiu fölszedett magára mindent, mi a fiatal embert szembetűnővé teszi, de mindez ugy megterhelte az erszényt, hogy az év végével száz tallérral adós is volt már. Az üzleti főnök megtudta a hitelezést, és csak az apa iránti tekintetből nem ereszté el a könyelmű fiut.

A megkezdett utról azonban már bajos jos volt letérni, s a szerencsétlen gyermek egy szerencsétlen órában főnökének vagyonához is nyúlt, s ennek elkövetésekor azzal nyugtatá meg magát, ha ügyesen tud s zínleni, senki sem meri állítani hogy, hogy azt ő cselekedte volna. Már pedig abban biztos volt, hogy a

színlésben gyermekeségétől annyira jártas volt, hogy e tekintetben nem félt a veszélytől.

A fiu hasztalan akart az egykedvűség alá menekülni, szíve ugyan zaklatá, s azon pillanattól vége volt nyugalmanak. Az irodából kikísérte a lélekismeret furdalása az utcára, vele kiszállt mindenfelé, s az emberek minden szavában ezélszt látott, mely tettét kikutatni látszék. De leginkább megdöbbené öreg apjának szava, midőn ekkép fogadá: Isten hozott kedves, jó unokám!

Néhány hét mulva nyomára találtak a bűnösnek, s egy reggelen főnökének szobájában a törvény emberei vizsgálák a könyveket atyja jelenlétében, s a fiura kísült a hűtelenség.

Honn űlt később a másik törvényszék, mely a család tagjaiból állt. Az anya keservesen sirt, az apa egész valójában érzé a csapást; de nem hányt nevének szemére nevelési hanyagságát, ámbár szíven keresztül sikamlott a gondolat: ha az első hazudságot megbűntette volna, most nem sirna az egész család.

A „Great Eastern“ fedélzete.

Az öt képményes szörnyeteg, melyen tízezer ember utazhatik, sokáig lesz még tárgya a világ bámulásának, s minden ember óhajja tudni azon sikert, mi annyi millió befektetése után következendő leend.

A „Great Eastern“ mozgó város, melyen nyomda is van és hírlap, mely a hajón történeteket fogja megírni, mert tízezer ember között naponkint fejlődik ki kaland, tréfa, felreértés, sőt egy kis pletyka is, mi egy kis lapot változatossá tesz.

A fődélzet oly tág, hogy egy lovas század gyakorolhatja magát rajta. Elképzeltető tehát, hogy e szörnyeteget csak is egy angol gondolhatta ki, még pedig olyan különöz angol, ki megunta a hajózást az apró gőzösökön, hol két-háromszáz ember esőtlik botlik, — neki egy város kellett, legkevesebb tízezer emberrel, hogy mire Londonból New-Yorkba ér, ne mondhasa: meguntam magamat; mert a ha-

A pesti

jón már minden pófát ösmerek. — Minthogy a hajón majd alig veszik észre a vízi ingást, a társalgás és járkelésre a nagy hajó szerfölött alkalmas.

Színlelőadás a „Nemesis“ nevezetű francia hajón Chochinchinában.

Mióta a zuávok elkezdék a komédiázást Sebastopol falai alatt, nem akarják elszalasztani a francziák az alkalmat, hogy új találmányukat ne használják; és mert a hol francia van, élénk ember is van, még a hajón is ko-

egyetlent is alig mondanak ki ezélszt és meggondolás nélkül.

A francia udvar szándékosan rémítő fényt fejt ki Compiegnben, mert az első osztályban, azaz, a vadászat első napjaira meghívtak hölgyei naponkint négyyszer kényteleníttenek öltözni, már pedig nem vennék jó néven, ha valaki kétszer ugyanazon ruhában jelenne meg.

Van der Venne és a magyar genre festészet.

Magyarázat a „dinnye vásár“hoz

Idáig a külföld néhány drótos tótot mutatott be magyarokul; de már a mostani újabb időben mind saját embereink, mind a külföldiek érdemesnek tarták meglátogatni a négy folyónak határközét, s a mit szemmel láttak, azt tették vászonra.

Egyike a jelesebb külföldieknek nem csak oljott Magyarországra, de tizedik éve, hogy itt is lakik, és kizárólag a magyar genrefestészetnek szánta magát.

E derék művész Van der Venne, kinek tárczájában száz meg száz vázlat van, melyek közt a puszták, vásárok, faluvégek, malommellékek, eszárdák, tanyák, országutak népei a leggazdagabb változatosságban vannak összehalmozva.

E tárczában él Magyarország, még pedig oly híven, hogy a tükör nem mutathatná hívebben, s a mint a művész az egyes alakokat egybeállítja, rajtuk van az a valami, a miről rá mer kiáltani az ember a magyar emberre; mert kétségtelen, hogy az nem is lehet más.

Lapunk közölt már egy gyönyörű képet Van der Venne urtól, a „Puszták fiait“, ma közöljük tőle a „Pesti dinnye vásárt“, legközelebb pedig egy gyönyörű agarásziati

dinnye vásár.

médiázának, így különösen a „Nemesis“ nevű hajón, mely Coelchininába utazik.

Vadászati összejövet Compiegnben.

A francia hivatalos és előkelő világ egyik legnevezetesebb helye a compiegni vadászóhely, mely vadgazdag telepével alkalmat ad az

udvarnak szórakozni és egyszersmint kegyet is osztogathat, midőn a kíváncsiakat e híres helyen elfogadjja.

Az itteni vadászat kétségtelen érdekes vadászcenákat mutathatna föl, hisz a temérdek kapó sohasem indul ki hiában, a gyönyörű nyílásokon okvetlen megjelen a szarvas; de itt minden szónak különös értelme lévén,

jelenetet.

Hazánk tehetősbjeit figyelmeztetjük Van der Venne ur műtermére, hol gazlag választékban láthatjuk meg a hazai jelesnél jelesebb képeket.

Megjártuk.

Szomorú történet, éneklí egy szerencsétlen hegedős a XIX. században.

(Vége.)

— Hogyan, Laczim? tán' biz lakadalmadra invitálsz már hegedűmmel, — vagy mi? kérdeztem karikára nyílt szemekkel.

— Hallgass ide! . . . ma reggel jó anyagom a Ferencz városba vitt, s ott láttam egy hölgyet, bájos szépet, mondom, imáandó kedvest, és lelkemet elorzá egy báj-pillanatra, s rabja lettem, — a mit meg is vallottam, s nem is tagadok; mert büszke vagyok rá. . .

Mi a kő! és te azt ma láttad először, ki-ről im előbb versekben beszéltél — vagy mi? hát talán nem is beszéltél vele?

Laczi barátom e naív kérésére úgy elfogott engem a csudálkozás; hogy szóhoz is csak nagy sokára jöhöttem. —

— Mi a kő, barátom! tört ki belőlem az álmélkodás, — talán bizony már lakadalmadra hívsz meg hegedűmmel, — vagy mi, hogy művészetemet akarod igénybe venni?!

— Hagyj fel a tréfával, fiu! válaszolt szörnyűséges komoly képpel az én vendégem, — majd kis szünet után fellelkesülve mondja: — Pajtás! holnap nagy ünnepünk lesz!

— Most meg én mondom, — kezdtem rá nagy méreggel más napi diétámra gondolva, — hogy ne sértegesd az embert! Hallgat ünneped felül a kalendárium; — hogy pedig én a holnap szent napon kántorbőjtje virradok fel, — ahhoz semmi közöd, s nem is tanácslom, hogy abból boszuságomra ünnepet csinálj!

— Prósa lélek! sajnálkoztok gnyos megvető mosolylyal az én kedves barátom — ki az ünnepet csak a kappanpecsenye után számíto-d, s kinek a lélek ünneperől fogalmad sincs! — Tud meg tehát; hogy holnap az én szíven királynéja, — Klementina — névnapja lesz! Soká gondolkodtam, mivel lepjem meg őt, míg végre rájöttem az anygali eszmére, hogy legillendőbb lenne ablaka alatt tisztelegni a zene varázs hangjával. — Oh, barátom, maga ez eszme is valami költői nagyszerűt foglal magában.

— Nagyszerű bolondot, igen! — feleltem nagy kurtán, sehogysz tudván tisztába jöni, nevessek-e, vagy boszkonodjam, . . . hanem aztán tessék elképzelni az én meglepetésemet; mikor Laczi barátom egész komolyan előadja a tervet, hogy serehádján szerepelnék ketten: ő fúrujával, — én meg hegedűmmel!

Én-e?! riadtam fel egészen elképedve, — szerencsétlen! elment-e ez a kevés eszed is, mit vénségre tartogattál?! Én neked től közepén az ablak alatt hegedüljek? Barátom! ily bolond gondolatra kizárólagos privilegiumot se kell kérned!! . . .

Hanem az én Laczi barátom — mi a legkülönösebb az egészben, — azon ütődött meg; hogy lehet ezen csak megütközni is? Egy álló óráig fejtegettem előtte a dolgot. Minden oldalról beszélhettem én! . . . Laczi barátom csak a baráti önfeláldozást, szíve szerelmét, a zene költészetét emlegette, használva kérekes támogatására oly szemem szedett kitételeket: allegoriát, metáforát; . . . hogy utóvégre nem csak az okoskodásba, de meg a nevetésbe is belefáradtam! . . .

Ha az én kedves Laczi barátom csak valamivel is okosabb ötlettel áll elő; — szent, hogy kerekén elutasítom; — hanem hát az eszme oly valami hallatlan vad volt, — tél derekán serehádot adni, ott valahol a Ferencz külvárosban — egy becsületes magyar varga hajadon leányzója tiszteletere, — hogy szinte kedvem jutott megkísérteni a kalandot!

Ki ismeri a fiatalok tulzásait, annak nem mondok újat azzal, hogy rend szerint a legnemesebb és a legbolondabb eszme az, mit a magamféle leginkább felkarolni hajlandó! Beszélj neki a közép utról, — a beata mediocritas-ról; — azt fogja mondani: igaz, . . . hanem aztán mond neki: tolja odább a falat, . . . akár hány lesz, ki fejével a falnak megy, csak azért is, hogy ha másén nem is, . . . de legalább nevehessen a maga bolondságán!

Mindenzen lélektan észleleteket csak azért hozom fel itt; hogy aztán sok megfejtethő legyen; mért ereszkedtem utóvégre is alkudozásba az én kedves Laczi barátommal, — minek is aztán sok szóval az lett a vége; hogy Laczi barátom ígért ingyen vacsorát, . . . én meg lekötém a kívánt művészi talentumot azon hozzáadással, hogy erről hallgatni fog, mint a sir, s hogy mindketten csak úgy incognitó szürke gubában adjuk a hangversenyt!

Szomorú auspitiumokkal hagytam el barátságos szobámat! Megbotlottam a küszöbön, — kijöttömkor a szomszéd maecskája futott el előttem, — s hogy a hármás szám meglegyen, — vésztijszó madárkint rikácsolt rám tisztelt házmesterem: „Aztán csak lesse, hogy nyitáspénz nélkül becsúzik mint mások!”

III.

Jó bent voltunk már az éjben, mikor Laczi barátommal megindultunk éji hangversenyünkre.

Csendes téli éjszaka volt! Pihenésre hajtá le fejét a szél apó, — kihaltak tetszett a természet egy, mint az élet, s arra, merre mi járunk, fényüzésnek tarthatták a kivilágítást, legyen az csak olajlámpás is; csak egy két sápadt csillag kacsingatott nagy elvérté felhőpaplana alól egymásra, mintha bizony azok is néma játékkal azt beszéltek volna egymásnak: Nézd ott lent, két bolond egy pár!

Nesztelen haladtunk előre — hátra a tekervényes szűk síkatorokon át a süket néma éjbe. — Laczi barátomat megint megszállhatta a költői ihlettség, hogy az egész uton át egy árva szót se hallottam tőle, — s hogy az igazat megvalljam; magam is oly szótalan követtem vezetőmet; mintha bizony eltévedt libát, s nem stradiváriust szorongatnék hónom alatt.

Kezdem megbánni a dolgot! Mit adtam volna, ha valami jótékony nemtő hideg szobámba varázsolt volna, — hanem hát szavam adva, — az ígért esteli elfogyasztva lévén — becsület fogyta nélkül nem huzhattam ki magamat a játékból!

Öntudatába voltam annak, hogy ez életben emél nagyobb bolondot mindekkor nem volt szerencsém tenni, — hanem tudtam azt is, hogy nincs mód — becsülettel viszálni, hisz előre elmondtam már mindezt, — így hát nem maradt egyéb hátra, mint vigasztalni magamat a mint tudtam!

Nem volt abban hiányosság, midőn elgondoltam, hogy volt s lesz is elég szerencsétlen,

ki jobban is elvété a sulykot, s valóban egészen neki vidultam a gondolatban: még is mennyivel vagyok szerencsésebb én, — mint, — hogy példával éljek — a boldogtalan Eszau; — az eladta egy tál lencseért egész osztály-jusát, . . . hát én? no bizony! én pedig egy hatalmas vacsoráért csak eszemet függesztém fel egy pár órára a szegre!

Az összevasonlítás, mint látható, — részéről nagyon is kedvező volt, de meg azután, — füzém tovább eszmém láncolatát, — ki tudja meg e kalandot? (még akkor nem volt szándékom mémoires-emet kiadni) vagy ki ismer rám ebben az e ezéla garderobomból kikeresett dedősi fellegajtóban? Bátor-ság, fiu! ha lehet valakinek nevetni e játéknál, — az a szerencsés bizonyára te vagy!

S valóban hogy a szerencsét el ne mulasztam, ép rá akartam gyújtani a nevetésre, — mikor átszellemült arczozal oladalba taszit az én kedves Laczi barátom, s nagy ellágyultan mondja:

— Barátom! tehát itt a csendes lak, mely memnyemet szerény falai közt rejti! — Oh ezerszerte boldog fedél, mely alatt az anygálok álmát alussza ő, kiért e szív eped. — Aludjál! nyugodjál csendesen, te, a teremtés remek műve, s ne tud meg azt soha, hogy édes ől meg az érzelmek vijongó bős csatija! . . . és . . .

— Igazad van, kedves szerelmes Laczim! estem nagy örömmel a szavába — ha alszik, — lásd, már minek is keltenők fel őt; — pedig, barátom, annyi bizonyos, ha mi itt hangversenyt rendezünk, előbb ébrednek fel a komondorok, s azokról aztán nem tételvezhetek fel annyi műzilést, hogy közbe ne szóljanak, s így aztán föl is riasztjuk őt anygali szender-géséből, és a melodiat se fogja hallani, . . . legalább az enyimét nem; — mert, hogy e rustici állapotokkal öszvetépessem magamat az utczán, arra nem volt az alku!!

Laczi barátom válasz helyett rákezdet egy keserves nórára, s futja nagy szomoruan az ismeretes népdalt:

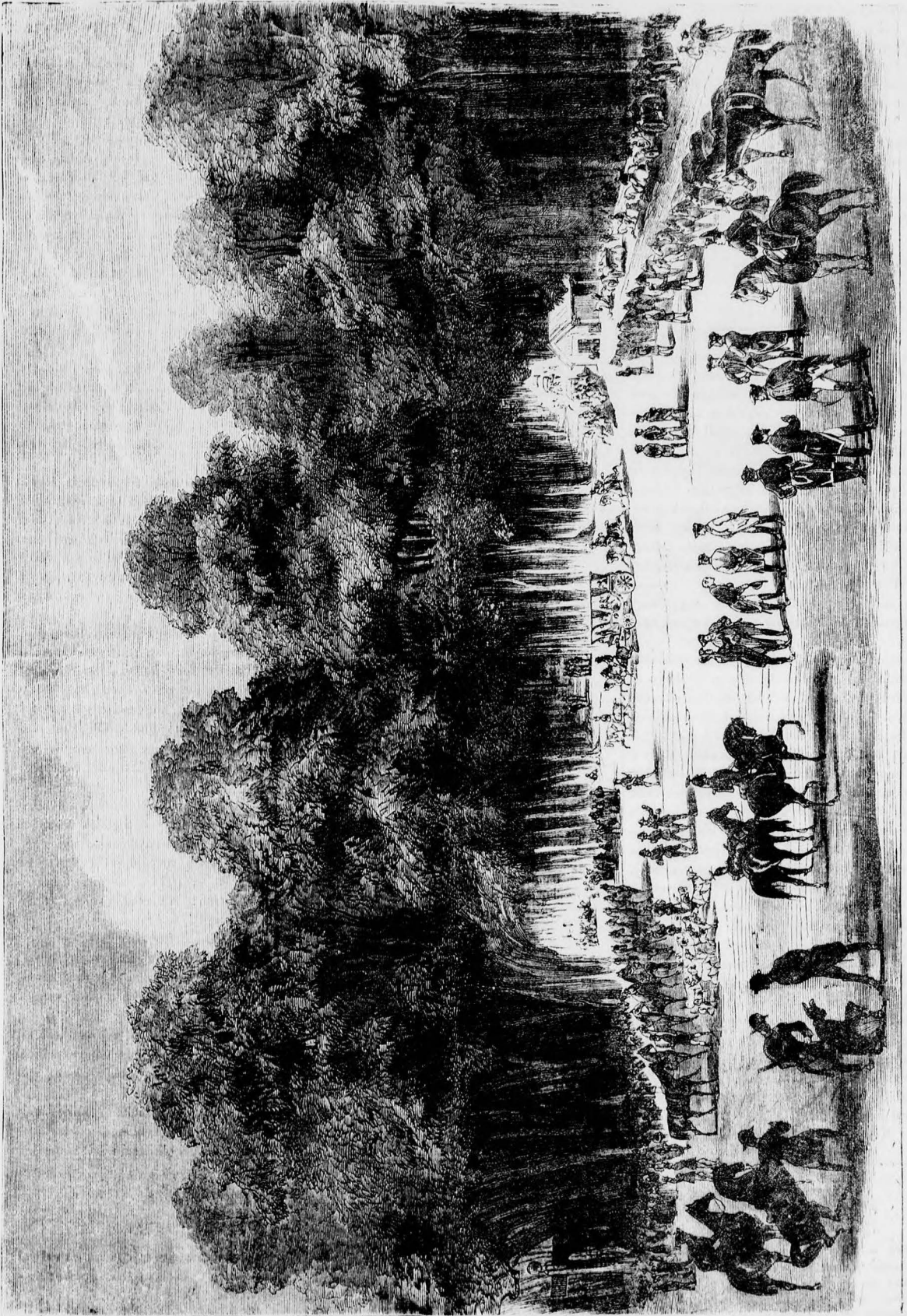
„Nyisd ki ablakodat, kedves! hogy szinte szemei könybe lábadtak tőle, — mit volt tenem? . . . ugy taládomra belekaptam én is a hurok közzé, s megkezdődött a sere-nade, mi hogy viradtig tartson . . . nem hittem volna.

Szomorú csillagzatomba e napra sok volt beirva! . . . mert hát alig érünk azon strophára, melyben a költő mondja: „Nyugszanak minden állatok“ . . . egy étkelen ordítás, minek öszve-állítására szép számú ittas proletár szükséges, — arról győzött meg; hogy az egyszer az élet kiparodíázta a költészetet!

Pigyelni kezdek! . . . s a zavart chaosból tisztán kivethetem; hogy irtózatoss tévedés van a dologban, . . . más szóval, hogy a rongyos csárdá rongyosabb vendégei eltévedt cigány-bándának tartják uri személyünket, s tisztán hallám, mint fogadják el az indítványt, hogy be kell hozni őket a fagyról, . . . már mint t. i. minket!!

Orpheus lantja medvéket szelidített meg; minket nagyobb szerencse ért! . . . mi fölkiöltök zene iránti előszeretetét, favágók, — hordárok, napszámosok s más hason és rosszabszerű egyó neknek!!

No, gyámoltalan! kiáltam a réműlettől kikelt hangon, — most lásd, mint oldalunk el

Vadaszati összejövet Compiegneben.

innend, s hogy jó példával járjak elől, . . egy pillanat, . . s a stradvarius a honom alatt volt, — ahogy az Isten azt tudnom adá!

Késő volt! Alig tettem pár szökést, . . felleghajtom lefogja egy nyurga tót legény, — ellenállásról szó se volt, . . s mindazt mit okosan tehettem, az volt; hogy compromitálásunk kikerülése végett, belenyugdomt a sorsba, s végig játszám felvett szerepemet, . . és hegedű szó — furuglya szóval, mulattatuk kivilágos kiviradtig a tisztas társaságot!

Nem lát ez idő olta hegedűt kezembe de senki, s még kevésbé volna tanácsos Laczi barátomnak, hogy látassa magát nálam!

Sárkány János.

Fölszólítás.

a jász-kun hölgyekhez.

Azon meggyőződés, hogy fölszólításon kellő viszhangra talál nemesen érző jász kun testvéreim! lelkesít életem terjesztem a következőt: Több hirlap utján köztudomásra esett, hogy a magyar hölgyek a nemzeti muzeum díszítésére vörös bársonyból készült 52 góthalaku széket csináltak, mindegyikének támlapja egy egy megye czimerét foglalva magában. A magyar nemzet hölgyeihez, kikhez e fölhívás intéztetett, mi jász-kun hölgyek is tartozunk; de mint hogy a jász és kunság külön kerületet vagy megyét képez és saját czimerrel bir, az említett 52 czimer között a jász-kun kerületek czimere nem foglaltatik; e mulasztás elkerülése végett szükséges, hogy vagy magunk csináltassunk ily széket, melynek támláján a jász-kun kerületek czimere legyen hímelve, vagy ha áldozatainkkal az összeshez járulunk, azt azon kikötéssel tegyük, hogy az említett 53-ik szék a többi sorában okvetlen helyet foglaljon. Hogy ez intézkedésünk megnyire elvitázhatlan, arra én mint nő, csak egyetlen példát hozok föl. Ha mi jász-kun hölgyek mintegy büszkélkedve honleányi érzetünkben a fővárosban létünkkor, a midőn minden hazai szép és udvös intézkedések legérdemeszeje a nemzeti muzeum megtekintésére sietünk, kézen fogva szívünk drága kincseit, gyermekünket, kinek szivébe a haza iránti szent érzet jó eleve kötelességünk oltani, és ott a kegyeltek és áldozatok valóban szép száma között, ama székek eredetét magyarazzuk, és a gyermek gyenge kora daczára is így szól: „Anyám! hát a mi czimerünk, a jász-kunok czimere mért nincs itt? avagy nem vagyunk-e mi is magyarok?” — ekkor látnók és éreznök, mi nagy hibát, sőt bánt követünk el csupán feledékenységből! Vegyétek figyelembe a fölszólításomat, kedves testvéreim, és ne feledjétek, hogy mindenek fölött a haza és nemzetiségünk a legtisztább oltár, hová a magyar hölgy áldozatával járulhat!

Kelt Kis-Kun-Félegyházán, 1859. nov. 13.

Keserü-Bérczy Ilka.

Természetismeret és utazás.

— M' Chlintock kapitány f. é. nov. 14-én benyújtá az angol geographiai társulatnak Londonban sarkvidéki, s Franklin és társai felkereséséről tett tudósítását. Noha a 105 egyén közül, kik „Erebus” és „Terrot” hajókon elutaztak, csak háromnak hullája felezethetett fel, az említett kapitány azt véleményezé,

hogy a többinek is el kellett veszni, miután oly nagy időben képtelenek voltak elég élelmet szereznii. Ennek ellenében a jelen volt Snew kapitány kijelenté, miként ő a jövő tavasszal, habár a maga költségén is, fog egy kirándulást tenni az északi sarkvidékekre, miután a talány Franklin és társai elveszése felett, még korán sincs megfejtve.

Katonai ügy.

A testi fenytés az angol hadseregben végre illőleg korlátoztatott. Egy nov. 9-én kelt rendelet szerint a katonaság két osztályra különített; s ki okot ad testi fenytésre, az a második osztályba sorozatik; mind az által a bot használata mégis eléggé korlátozva van; s egy évi jóviselet után kiki ismét az első osztályba léphet.

Divat.

Az angol királynő megiltá udvari hölgyeinek a crinolin viselését; mire az angolok üstököse, a „Puncs” e nevezetes eseményt egy a „God save thee Queen” mértékére készült költeményvel örökíti meg. Ebben mondja a hölgyeknek: „Ne rejtsd el többé duzzadt ruhá szép tetteteket; had! láthassuk lábacsodokat, lányok; térjetek vissza a jó izléshez, ne lobogjon fel többé az értelen párisi divat, hogy benneteket elégszen. Köszönet a királynőnek!”

Amerikai élet.

Az üzlet és munka utáni hajlam, a mi rínakat illeti, az egész földtekén nem oly általános, mint Észak-Amerikában. S noha e kiváló hajlam folytán óriási kincsek halmozottak össze, s annak em egy jeles találmányt köszönünk, még is meg van a roz oldala, mert legtöbb esetben a legdrágább kincstől, az egészség és családi boldogságtól fosztja meg az embert.

Kell, hogy minden üzlet mellett maradjon egy kis időnk, melyet barátainkkal közös étkezésnél, család körben, vagy magasabb szellemi éleletek mellett töltsünk el; mert az üdítő szerül szolgál a munkában kifáradt lélek felelevenítésére. Az élet mind ezen magasabb szükségleteiről egy amerikaiinak csak annyi fogalma van, mint egy vad embernek. Senki sem idegebb ember a házánál, mint maga a házi ur; és csak olyan hely rá nézve, hol alszik és betegségében tartózkodik; annál kevésbé élvezi a családi boldogságot, mert a nő, kit sorsa hozzá fűzött, oly kevésbé élet párja, mint a hárembűgy urának. Kora reggel a dolga után lát, a napot üzlete mellett tölti, s késő este a fáradság mit nem képes néhány perczet a családjával együttlétre szentelni.

Az amerikaiinak nincs barátja, legfőlegb üzleti társa van; vendégszeretetnek árnyéka sincs házában, noha a téli idősakban minden évben egyszer fényesen megtartatni szokott estély azt látszik is mutatni, hogy az amerikai üzérnek boldog háza van.

Nem esalódnak talán, ha azt hisszük, hogy a nők az okai, valamint itt, ugy az új világ részben is, ha az öröm és vidámság helyét egy háznál a szerence és öröm hiánya váltja fel. Ha a szükséges látunk, melyet a legdiszesebb köpeny sem képes mindenkor eltakarni. Egy amerikai, magasabb értelemben megszünt ember lenni, ő egy dolgozóép, kinek minden gondolata üzletén jár, és nagyon boldog, ha szive fogékony marad az öröm és derűtség iránt, mit családi boldogság, és csendes béke nyujtanak.

Mi hir Budán.

— Elkezdődött az új évi köszöntések megváltása, a szokott módon; azonban ráadásul mégis elő a kéménysüprő, laphordó, kávéházi szolga, ruhatisztogató, házi cseléd, házmaster, levélhordó, jegyszedő és zártseknitő. Az egyszeri ember legalább azért nem fizette inasát; mert azt mondja: ugy is lop; hát még fizese is?

— A magyar szabók és csizmadiaik nem győzik a munkát. Az új év megmutatja, hogy

1860-ik évben minek kellett volna lenni inkább, írónak-e vagy szabólegénynek?

— A Bécspesti borsarnoknál a magyar közönség nem igen mohón jelengeti magát. Az igaz, hogy az ökor akkor is ökor marad, ha Bécsbe hajtják is; hanem a borral ugy járhatnánk, hogy az utlevélben borknak volna írva, de mi történnék, ha Bécsben már azt találnák mondani: karaktere: e c e z e t!

— Azon kérdésre: Korunkban miért oly gyérek a házasságok? husz pályamunka érkezett be. Ha azonban ma azt hirdetének ki, hogy egy nyolcvan esztendő öreg asszony akar férjhez menni, kinek minden esztendőjére epen ezer forint hozománya van, nem husz lenne a pályázó, hanem husz ezer.

— Valaki e napokban azt mondá, hogy mostanában már minden szamarat az ujságba tesznek. Igen, még pedig azért, hogy a ki a lapokat mindig ingyen olvassa, mint a tükörben, megláthassa magát.

— Ujabbán is megtörtént a pesti piacon, hogy a falusi asszony a zsiros fazékba két nagy burgonyát is tett alól. De jó lenne lapkiadónak az ilyen, hogy megörülne a közönség, mikor valahára olyant is kapna, a mit nem igaz értek neki.

— Párisba Pestről négy száraz dajkát keresnek, kiknek egyéb dolguk nem lenne, mint a kisdedekkel magyarul beszélni. Az illetők jól megváltassák a hozzávalókat; mert van olyan élelmes nép, mely mindenre vállalkozik, pedig ha magyarul kérdezték ezelőtt két héttel, azt felelte: nincs van tudsz magyarul!

— Tegnap egy szakácsné is készitettet magának látogatójegyeket, a mint azt az uraságtól is látta. Furcsa, mikor erőnek erejével Nanette akar lenni a Panni!

— Fölünő most nagyon, hogy a tajtpipák nagyon megdrágultak. Legalább lesz mérték, mely szerint egy vagy más dologra aztán bizonyosan elmondhatjuk, hogy egy pipa dohányt sem ér.

— Egy ismerősünk elvesztett ezer forintot, s midőn egy böcsületes megtalálta visszaadá neki a pénzt, örömben azt találta neki mondani: hogy az ilyen derék embert elevenen kitömnii s a muzeumba kellene tenni! Mit nem kívánnak a böcsületes embernek!

— Herczeg Svarczenberg bibornokérek Prágában e héten meglátogatte kercegez bibornokérekünket Esztergamban a primási lovvas díszfogat előlővalgól huszárokkal várta a nünai vasuti állomásnál.

— Esztergammal a hidat 6-án szedték ki, — akkor már meglehetősen jégtáblák uszkáltak a vizben. Héthető, hogy a pozsonyi híddal sem várakoznak tovább.

— A vasuti utasok méltán panaszkodnak azon, hogy egy igit teli időben minden állomáson kinyitja a fölügyelő az ajtót, s míg így nyitott ajtónál vizsgálja a jegyeket, az utasok nagyon megfáznak.

A lapban megjelent eredeti képek I ftjával megszerezhetők.

TUDÓSÍTÁS

LAPUNK JÖVŐ ÉVI FOLYAMÁRÓL.

Az irodalmi erők összegyűjtésén kívül, lapunkat, fôladatunkhoz illôleg, a hazai fôstészettel kapcsolván egybe, nem elégszünk meg a szokott képekkel, melyekről pedig külön lenyomatokat is huzatunk le, s azokat előfizetônk számára szerfôlött mérsékelt árért adjuk, elhatároztuk, hogy előfizetôink a jövô fél évben

két jutalom példányt adunk,

még pedig egyiknek

MADARÁSZ GYÖZÖ HUNYADI LÁSZLÓJÁT

OLAJFESTÉKÜ SZINEZETT NYOMATBAN.

E kép az, mely a pesti múkiállításban oly rendkívül meglepte a közönséget, hogy Madarász Gyözô a magyar mûvészet jelesévé avatá. Nagysága a képnek: magassága 1 $\frac{1}{4}$ láb, szélessége 2 $\frac{1}{4}$ láb. Kiállítása pedig oly fénynyel történik, mi az ilyen remeket megilleti.

Hasonló nagyságu és értékü képet még a külföldiek sem adtak, épen azért midôn a versenyben olyan díszmûvet adunk, mi a hazai festészek egyik legelső remeke, bizton számítunk olvasóközönségünk gyámolyítására.

Hunyady-képünket fara göngyölve januárhóban küldendjük szét.

Egész éves előfizetôinknek még egy másik jutalékpéldánnyal kedveskedünk, melynek tárgyát annak idejében tudtul adandjuk.

Laptulajdonos és felelôs szerkesztô : Vas Gereben, lakása Sebestény-tér 3-ik sz. Kiadó: Werfer Károly

H I R D E T É S E K.

A honi es. k. szabadalommal ellátott gácsi (42-7-5)

Gyapju- és posztógyár

ajánlja legjobb honi termékeit, mint posztó, félposztó, Dáffelt, Tosquin, Poronien, Bredál Azor és egyéb még e szaknába vágó cikkeket a legjutányosabb áron.

A gyár raktelyei Pesten, Debreczenben, Miskolczon és Losonezon léteznek; bizományi raktárt tart:

Densky és Lászpallernél Kassán; Dapsy Gyulánál Lőcsén; Royliska Lajosnál Eszéken.

(48-6-1)

BRUNNER F. F.

a váci-utczában gróf Nákó-féle 18. szám alatti házban, ajánlja épen most érkezett vajódi amerikai Gummi-czipőit gyermekek számára 75 kron, nők számára 1 $\frac{1}{4}$ -2 ft. urak számára 2 ftón.

Továbbá kaphatók még ugyanott különbféle gyékények 75 krtól 5 ftig darab vagy rőf szerint.

Egyszersmind ajánlja a tisztelt közönségnek ez évi karácsonyi játékszer-raktárát meglekintésre és bevásárlásra.

Pesten a hajó-utczában 7. sz. alatti ház

2-ik emelétének 26-k sz. alatti ajtószáma alatt

kalapok a legjutányosabb áron eladtnak. Legfinomabb bársonykalap tollakkal és csipkékkel fölliszítve a legújabb párisi divat szerint, kerül 12--14 forintba; azonkívül találkoznak ugyanott csuklyák és fejékek nagy választékban. (54-3-1)

Ujjonnan jobbitott és hegyesített

es. k. szab. ellátott

gyujtókövek alágyujtásra

J. SCHUCK GYÁRÁBÓL PESTEN,

kaphatók minden fûszer-, gyujtószer- és keverék-kereskedésben. (55-3-1)
Fôrakhely: király-utczában 1. sz. alatti báró Orczy-féle ház.

Werfer Károly,

KÖNYVNYOMDÁJA

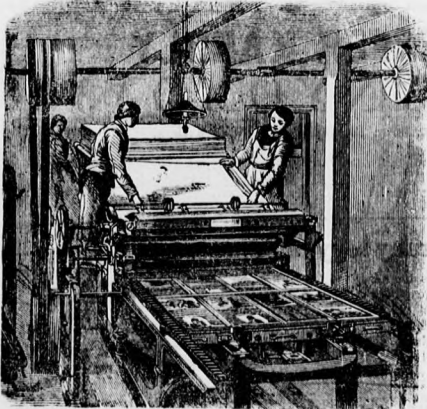
„GUTTENBERGHEZ“

Pesten, feldunator, gr. Nákó-házban 10-ik szám alatt.

Elvállal mindenemü tudományos, szépirodalmi, képes és díszmunkát; valamint mûvészeti s kereskedelmi munkák színes, aranyozott, vagy fekete nyomását; egyszerűn idôszaki folyóiratok, és napilapok kiállítására is teljesen föl van szerelve. E nyomdával egyesült

HASKE és TÁRSÁNAK

fametsző, dombornyomó, aczél-, réz- és kömetző müintézete, készít s elvállal: aczél-metszést, olajfestékes és színnyomatú képeket, mindenemü dísz- és éknyomatot, arczképeket, váltókat, számlákat, ezimnyomatokat, látogatójegyeket sat. sat. s mindezt a megrendelés szerint fekete vagy színes nyomásban. Készít továbbá mülemezeket írásra és vízjegyekre.

KARACSONYI BAZAR.

Alulirt tisztelettel jelenti a t. cz. közönségnek, mikép a következő karácsonyra dúsan fölszerelt áru-tára mindazzal a legnagyobb halmazban kínálkozik, mit a színet nélkül haladó ipar

czélszerű és izletest alkalmi

A J Á N D É K U L

gyermek, valamint megnöttek számára

a legjutányosabb ártól kezdve a legmagasabb áru fényűzési és művészeti cikkekig előállítani képes. A tár megsemlélése mindenkinek szívesen megengedtetik. — Azonkívül a jelen **idény-cikkekből** következők ajánlatnak:

Mérsék lámpák,
Közönséges és girandol-gyertyatartók.
Gummi cipők és eszímák.
Fa- és széntartó-kosarak.
Kandalló- és kémény-eszközök,
A legjobb fajta thea, a szükséges terítéssel,
A leghiresebb párisi chinal ezüstkészítmények,
Ch. Christophe & Comp.-tól,
Vadászfegyverek és ahhoz tartozó cikkek,

Revolverek sat., magyar gombok,
Színházi látesők, ékszer, legyezők,
Angol és francia illatszer, Eau de Cologne J. M.
 Farinatól a Jüllichter átellenében.
Utli-Etuis, táskák és bőrdöök,
Virágasztalkák, kosarak és edények, (Wasen)
Stereoscop-szekerények nagy választéku leg-
ujabb képekkel,
Napmutatók egyszerűen és izletesen készítve,

OSZVALD ANTAL.

nádorutca 20. sz. alatti saját házában.

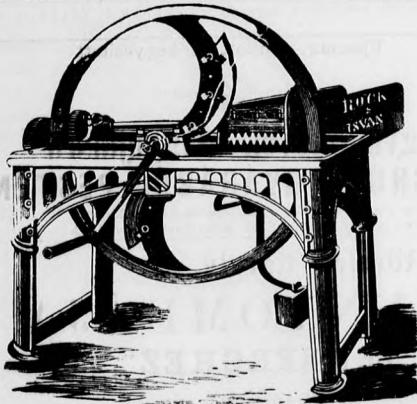
(53-3-2)

LANG M. PESTEN,

a nagyhid-utca, b. Sina-házban 2. sz. a. az angol királyi szálloda mellett, ajánlja szintegy nagyban mint kicsiben, legjutányosab áron szép és dús választéku **belföldi, szász, angol és faranciaia porcellán és wedgwood,** asztali-, thea-, kávé-, esemege-edényeit, fényűzési cikkeit, pipere- vagy mosdó asztali diszárut, vendéglők, kávéházak, gyógyszerárak és vegyészeti szerműhelyek számára való készületeket, továbbá az általános kedvelt

bécsi köedényt és szürke köedényezikkek,
 Mindenféle megrendelések elfogadotnak, s a legrövidebb idő alatt legjutányosb ártel teljesítetnek.

Vidékre való elküldéseknél: a gondos elpakolás, valamint a gyors, biztos és minél kevesebb költséggel járó helyreállítás iránt legjobban lesz intézkedve.
 (52-3-2)

Miután alulirt batorokdik a tisztelt gazda közönséget jól fölszerelt

GAZDASÁGI ESZKÖZÖK RAKTÁRÁRA

figyelmestelni, egyszersmind batorokdik a közelgő tél tekintetbe vételével küllő nösen nagy választéku daráló, zuzó, és tengeri-morzsoló, burgonya- és répvágó-gépeit ajánlani; biztosítván egyszersmind a tisztelt közönséget, hogy esen a fonttörített gépek azon fából valók, melyek a t. gazdaközönség előtt már eddig is mint a legzelelszerűbbek bizonyultak be.

Személyre vagy levélből megrendelések a leggyorsabban foganatosítotnak.
 Pest, nov. 1. 1859.

Röck István,
 gyártulajdonos,

(49-3-5)

Photogen- és photogen- LÁMPA-RAKTÁR.

Photogen (hydrocarbure, szénvízilégeny), mely azonban el nem eserlendő más uj találmányu világítószerekkel, **mindennemű világításra** legjobban ajánlható; és fehér lángjának **rendkívül világítása, nagy olesósága,** de leginkább **hosszu ideig tartó égése** által a répaolaj és más efféle világítószerek fölött az elsőséget méltán megérdemli.

Egy font valódi photogen 5'' széles bélel, mely két stearingyertya lángjának erejével bír és 54—56 óráig is elég, kerül 46 uj krba; ennél fogva **egy óral világítás** körülbelül 1/2, uj krba kerül, oly lámpáknál pedig, melyeknél a bél 7'' széles, 38—40 óráig ég; miközben hét stearingyertya világító erejét ömlesztü szét magakörül, **egy óral világítás** mindamellett csak 1'', uj krba kerül.

A photogen-lámpák mindenféle neme nálam nagy választékban és a legjutányosabb gyári áron megszerezhető; az utatisás figyelemböveltetelével kezelésük igen tiszta és kényelmes.

Illatos photogennel szinte szolgálhatok.

Miután a **bécsi cs. k. légszusz-lámpagyár, melytől én** cikkeimet veszem, az ősz és tél folytán teendő nagyszámu megrendeléseknek alig lesz képes eleget tenni, tehát fölkérem a t. cz. közönséget, hogy nagyobbszámu lámpák vagy utcalámpák szükségése esetében, azt velem időjében tudassa, hogy a kellemetlen hátráltatás elkerültessek.

NADLER J. Wm.,

cs. kir. szab. nagykereskedő, Zrinyi-utca 9. sz. a.

(51-6-3)

WERFER KÁROLY KÖNYVNYOMDAJA

(felső-dunasoron 10. szám alatti Nákó házban.)

készít 2 óra alatt 100 darab legfinomabb francia főnyáppapírra nyomott látogatójegyet igen esinos tokkal együtt 1 ft. 50 kr. o. ó. ugy szinte cimjegyek több százebl megrendeléseknél százeankint csak 1 o. ó. forintba kerülnek.

Tiz arany egy megnézésért!

Baranya, Somogy és Tolna tek. megyékben kobelezett városok és községek t. cz. lelkeszei tiszteletteljes bizalommal fölkeretnek, méltóztatnának a kezeiknél létezó anyakönyvekben 1770-ik évig, néhai Czerni Jánosnak N. N. Helénával házasságra mikor történt lépését megtekinteni, és az arról szóló bizonyítványt — mely a Czerni család utódiára nézve életkórás-fontoságu — fötisztelendő Csicságy Kal. József Bécs felső kerületében fekvő Almás mezővárosi lelkész urhoz beküldeni. A beküldésért a legillóbb jutalom ajánlatik.